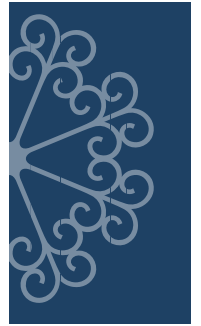

בית מזרח

גיליון שבועי
לתלמידי, בוגרי
וידידי ישיבת מיר

פרשת דברים

זמני כניסת ויציאת השבת

★	Ⓜ	
20:07	18:54	ירושלים
20:09	19:11	בני ברק
21:40	20:00	ציריך
21:31	20:04	וינה
22:27	20:57	אנטוורפן
22:09	20:48	פריז

דבר הישיבה

על הר ציון שְׁשָׁמִים

סיפר הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל: שמעתי ממרן הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל הראש ישיבה דמיה, שסיפר, שכשבא בפעם הראשונה לכותל המערבי, הבחין ביהודי אחד [היה זה רבי זאב שחור זצ"ל] שעומד ובוכה בדמעות שליש. המתין עד שגמר לבכות, וניגש אליו ושאלו האם יש לך ר"ל איזה חולה בבית שלכן אתה בוכה? אמר לו היהודי, שברוך ה' כולם בריאים. ושאלו א"כ אולי חסר לך כסף ולכן אתה בוכה, אמר לו היהודי שבי"ה יש לו ממון רב, א"כ למה אתה בוכה? ענה היהודי שכשאני בא לכותל המערבי ואני רואה שבית המקדש חרב ושכינתא בגלותא האיך לא אבכה!?

סיפר מרן הראש ישיבה דמיר שכשהוא המשיך לדבר עם אותו יהודי, התברר כי אין זה הפעם הראשונה שאותו יהודי בא לכותל, אלא בכל יום ויום הוא בא ג' פעמים להתפלל בכותל, ובכל פעם היה בוכה על החורבן בדמעות שליש.

והפטיר ע"ז הראש ישיבה דכשהוא עצמו הגיע בפעם הראשונה לכותל, הוא לא בכה כל כך כמו שבכה אותו יהודי בכל פעם ג' פעמים ביום...

289

"הנה הפשטתם צורת הישיבה, וקלטתם רוח ורצון הישיבה, ובוה עשיתם לכם חבורה לילך בעקבות רוח הישיבה, ובכל מקום שאתם נמצאים לקחתם זאת כאילו להיות עם הישיבה בין כתלי הישיבה" (מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ צוק"ל ממיר)

מתורת רבותינו

מדוע התווכח רבה של מיר עם מוכר הספרים בערב תשעה באב?

כל ימות השנה, ומשלם תמיד בעין יפה! מדוע איפוא שינית ממנהגך, והנך עומד בשעה זו ומתווכח עמי על פרוטה ממש? לדידי לא כל הספרים שווים בעיני - השיב רבי אברהם צבי למוכר - בדרך כלל, כשאני קונה ממך ספר, אני מצפה שבעזרת ה' אשתמש בו שנים רבות, ואף אורישנו ברבות הימים לבני אחרי. ואילו ספר "קניות" זה איני צריך לו אלא לשנה זו בלבד, שהרי אנו מקווים ומצפים בכל יום לביאת המשיח, ושוב לא נצטרך לומר קניות בתשעה באב...

מסופר על הגאון הגדול רבי אברהם צבי קמאי הי"ד - אב"ד מיר, שנכנס בערב תשעה באב אצל מוכר ספרים אחד וביקש לקנות ספר "קניות לתשעה באב". ואף שמחיר הספר הקטן היה מועט, עמד רבי אברהם צבי עם המוכר על המקח שעה ארוכה, שלא כדרכו, והתווכח עמו ממש על שוה פרוטה.

תמה על כך מוכר הספרים, שהכיר את רבי אברהם צבי כאחד הקונים הטובים שלו, ואמר לו בנימה של תרעומת: מה יום מיומיי, רבי? הרי אתה רוכש אצלי ספרים בדמים מרובים

גדול כח הבושה - שהחריבה את בית מקדשנו

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל וגו' (א, א).

אין הדברים אמורים בכבודו של הכלל כולו דווקא, אלא אף בכבודה של הפחותה שבבריות, שכן מצינו בגמרא (גיטין נז) "אמר רבי אלעזר בא וראה כמה גדול כחה של בושה, שהרי סייע הקב"ה את בר קמצא והחריב את ביתו ושרף את היכלו".

בית המקדש נחרב בגלל יחיד אשר בושתו הניעה אותו להיות "רודף" של כל ישראל ולמוסרם למלך רומי. בושה, אפילו בושתו של אדם מושחת כזה, בוקעת רקיעים, והיא היא שהחריבה את בית המקדש ושרפה את היכל! שיחות מוסר (תשל"ב עמ' קלג)

לפי שהן דברי תוכחות ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן לפיכך סתם את הדברים והזכירן ברמז מפני כבודן של ישראל (רש"י).

כלל גדול בהנהגה שבין אדם לחברו למדנו כאן, אומר מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, בבוא משה להוכיח את בני ישראל על חטאיהם הידועים, כגון חטא העגל חטא המרגלים ועוד נמנע מלפרט את החטאים בפירוש והזכירם רק ברמז - כדי שלא לביישם. ללמדנו מה גדול כבוד הבריות ומהי חובת הזהירות בו.

ימים אלו שמתאבלים על חורבן הבית - ימי התבוננות

ידע שור קונוה וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן (הפטורה - ישעיהו א, ג).

את ישראל (ישעיהו א, ג): "ידע שור קונוה וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן". שור וחמור יודעים מי הבעלים שלהם, מי מפרנס אותם ואילו כלל ישראל לא יודעים ולא מכירים. דברי הנביא הם תוכחה גדולה, ולא פחות מכך - פלא גדול, איך ישראל לא מכירים בכך!?

אמנם ביאור הדבר, נמצא במקרא עצמו: "ישראל לא ידע" - כי "עמי לא התבונן". שור וחמור,

דרש מרן ראש הישיבה הגר"צ זצ"ל: פרשה זו - פרשת דברים, נקראת בכל שנה בשבת שקודם לתשעה באב, ובודאי שאין זה מקרה, אלא יש בכך ללמדנו כי ימים אלו הם זמן של תוכחה, "אלה הדברים - דברי תוכחות". ויש לעמוד על השייכות בין תקופה זו של ימי האבלות על חורבן בית אלוקינו, לבין מסירת התוכחה בזמן זה.

בהפטרה של פרשה זו, מוכיח ישעיהו הנביא

מתורת רבותינו

מעתה, אחר שלמדנו כי עיקר התוכחה היא להתבונן, יש לשים לב היטב במה עלינו להתבונן בימים אלו של ערב תשעה באב. שהרי כידוע יש שייכות בין פרשת השבוע למאורעות אותו השבוע, וממילא אין זה מקרה שהפטרה זו נאמרת דוקא עתה, ולפיכך אנו צריכים להתבונן בהתבוננות המיוחדת לימים אלו, של ימי החורבן והפורעות, ובתפילה שכיון שנתאבל כראוי, נזכה ונראה בבניינה במהרה בימינו.

שיחות הגרנ"צ

לא עמד להתבונן ולחשוב. יהודי אינו יכול לעשות מעשים משום שהוא נמשך אליהם לפי טבעו. אלא קודם לכל הוא צריך לעמוד ולהתבונן, זו תכלית התוכחה, לעורר את האדם להתבונן. כל החילוק בין אדם לבהמה הוא בכח ההתבוננות. מי שחי בלא התבוננות הרי הוא נחשב לבהמה, ואולי אף גרוע מזה.

- אלו הם דברי תוכחה! איך לא חושבים, איך לא מתבוננים ואיך אדם מפקיר את עצמו לחיות כמו בהמה? אין תוכחה גדולה מזו!

מטבעם, יודעים מי הבעלים עליהם. אין להם בחירה אם לדעת אם לאו, ואין באפשרותם שלא להכיר בבעליהם. הם רואים מי מנהיג אותם, מי חורש בהם ומי מאכיל אותם באבוס. אולם לעם ישראל, יש אפשרות לעצום את העיניים ולא להכיר לאדם יש אפשרות לבחור, להחליט אם הוא מכיר מי מפרנס אותו ומי מחיה אותו, או להמשיך לחיות בעיניים סגורות. איך מחליטים באופן הנכון? רק על ידי התבוננות. מי שלא מתבונן, לא בוחר ולא מחליט. זו התוכחה "עמי לא התבונן!" עם ישראל

בצאתי ממצרים - בצאתי מירושלים

בפתח קובץ 'התבונה' שיצא לאור על ידי תלמידי ישיבת מיר שהגיעו לארה"ב אחרי המלחמה הנוראה - בה נחרבה יהדות אירופה עד היסוד ומרכזי התורה נהרסו ונשרפו, כותב הגאון רבי אריה ליב מאלין זצ"ל מהאריות שבחבורה, דברי חיזוק נפלאים שהיה אומר מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל:

כאשר מתבוננים בקורות אומתנו הקדושה בזמן החורבן, ריבוי של גזירות וצרות, שבר אחר שבר וגולה אחר גולה, ומעיינים בדברי חז"ל וסיפוריהם על הזמן ההוא, עומדים אנו משתוממים מהמחזה שנגלה לנו, כל חורבן הבית על כל תוצאותיו לא הזיזם אף זיז קל מאמונתם הקדושה ולא נפלה רוחם בקרבם.

כשמדפדפים במדרש איכה רואים אנו את חוזק לבם וגבורת נפשם, תקיפות בטחונם ואומץ רוחם,

שכר ועונש! מיששו ביד שכר מצוה, באור פני מלך חיים; הכרת שם ה', הנהגת הקב"ה למעלה מדרך הטבע, הנהגה נסית שהכל משועבד לרצונו ית'.

ולעומת זאת, מה חסר היה "בצאתי מירושלים"? ראו בחוש עונש לעוברי רצונו, מה זה חטא ועונשו, "ראו מה עבירה עושה" (קינוח, יד), "חטא חטאה ירושלם על כן לנידה היתה". למדו מהו עונש של למעלה מדרך הטבע, בלתי מושג בטבע כלל, הכירו כי "רע ומר עזבך את ה'", "הסתרת פניך הייתי נבהל". וכי אין מתברר מזה שאין הצלחה אחרת זולת קרבת ה'?: ובהסתרתו כל השאול נמצא עד בלי תכלית! וכי אין יוצא מזה שהכל משועבד לרצונו ית', ברצונו בונה וברצונו מחריב?

ומה פלא אם דוקא מכל החורבן, מכל ההשמדות וההריגות באופן משונה למדו והתחזקו באמונה באופן חושי לא פחות מאשר "בצאתי ממצרים".

כאילו כל הצרות והחורבן לא נגע ללבבותם כלל, וכאילו הכל על מכונו עומד.

נתבונן נא זה בציור ח': רואים לעין השמש התשת כח של מעלה באופן כל כך נורא, טיטוס הרשע נכנס לבית קדשי הקדשים וגידר את הפרוכת בעזות מצח באין מוחה, ואין זה מזיז כלום!

ולא עוד אלא אדרבה מוצאים אנו שאמונתם היתה כל כך חזקה וחושית באופן היותר גדול ועצום, עד שתניקות של אותו הדור בני שנה ושנתים מסרו נפשם על קדושת השם, עד כדי למשש בידיים.

ומזה מתברר יסוד גדול, תורת "הסתר פנים" אינה נופלת במאומה מתורת "הארת פנים".

ועל זה יסד הפייטן הקינה "בצאתי ממצרים - בצאתי מירושלים", להורות שתשעה באב שקול הוא כמו חג הפסח. וכי מה למדנו מן "בצאתי ממצרים" שהיה מצב של הארת פנים נפלאה?

מבאר רבותינו

תוכחה מופלאה שופעת אהבה ממרן ראש הישיבה

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל וגו' (א, א).

הבחור שרק לפני מספר דקות נחת לאחר טיסה ממושכת, היה צריך קצת לעלות שוב למטוס לכיוון הנגדי בחזרה לארץ ישראל. בכל מהלך הטיסה ניצבה מולו דמותו של ראש הישיבה, שליטף את ידו בחום תוך כדי שהסביר לו כמה חשוב לשמור על גדרי שמירת הסדרים וליבו נקפו על שלא ציית להוראות.

הלוויית הסב יצאה כשמעט מלווים משתתפים בה, והנה לפתע התרגשות רבה אחזה באנשים כאשר ראו את דמותו של מרן ראש ממלכת התורה הגרנ"צ פינקל מגיע להשתתף בהלוויה על אף ייסוריו הקשים ואפיסת כוחותיו, יצא מרן ראש הישיבה ללוות את הנפטר עד לתום ההלוויה והקבורה.

לאחר סתימת הגולל, פונה ראש הישיבה אל תלמידיו ומבקש לומר לו דבר מה, כמובן שפחד ורעדה אחזה בתלמיד, ורגשי בושה תקפוהו, והנה הגרנ"צ - אביהם של אלפי בני הישיבות שעיניו

להתמיד עד לסוף הזמן, ואולי בזכות זה ישלחו מן השמים רפואה שלימה לסבא, - הפטיר ראש הישיבה בחום.

הבחור יצא מבית ראש הישיבה, אך לא חזר לבית המדרש - אלא לבית הנתיבות... הוא החליט שאת סבו האהוב הוא חייב לראות, והתקשר לביתו להודיע שבעוד כחצי יממה הוא ינחת באמריקה. המטוס נחת, וכשיצא מידענו מיהר להדליק את המכשיר הנייד שברשותו, והנה הוא מגלה שהתקבלו מספר הודעות בתא הקולי, היו אלו בני המשפחה שביקשו שיחזור אליהם בדחיפות. הבחור התקשר אל אמנו, והתחלחל לשמע הבשורה המרה: "את סבא כבר לא תזכה לראות" - הודיעה האם בצעה, הוא נפטר לבית עולמו לפני מספר שעות, חיפשתי אותך בדחיפות מכיון שסבא ביקש להיטמן בירושלים, ואתה נכדו חביבו שזוכה ללמוד בעיר בקודש, תצטרך לדאוג לסדרי ההלוויה והקבורה.

לפי שהן דברי תוכחות ומנה כאן כל המקומות שהכניסו לפני המקום בהן לפיכך סתם את הדברים והזכירן ברמז מפני כבודן של ישראל (רש"י).

סיפור מופלא התרחש בבחור שפנה אל מרן ראש הישיבה הגרנ"צ פינקל זצ"ל כשבועיים לפני סוף הזמן, וביקש רשות לטוס לביתו שבארה"ב וזאת לאור מצבו של סבו החולה שהולך ומחמיה, הבחור הדגיש, אני מאוד קשור לסבי וחפץ לבקר עוד בחיים חיותו, ומכיון שממילא נותרו שבועיים בלבד עד סוף הזמן, יאפשר לי בבקשה ראש הישיבה להקדים את שובי לביתי, רה"י השיבו ששמירת זמני הלימוד בישיבה היא קודש קדשים, ואף הצורך הגדול של ראיית הסב אינה סיבה לעזוב את הישיבה, (ובפרט שהוראת היתר מצד ראש הישיבה לצאת לפני סוף הזמן, עלולה חלילה לגרום לבחורים נוספים להורות היתר לעצמם ולעזוב לפני תום הזמן, וקיים חשש לפריצת הסכרה...), תמשיך

הגאון הגדול רבי אהרן זליג אפשטיין זצ"ל

ראש ישיבת "שער התורה - גרודנה" בקווינס • י"ב אב תשס"ט - עשור לפטירתו

והיה מאושפז מספר חודשים במצב קשה מאוד. כשהחלים ושב למיר נכנס לברכת שלום למשגיא, המשגיח חבקו ונשקו ואמר לו: "הרבש"ע בעצמו טיפל בך", והוסיף, "ואני לא הסחתי דעתי ממך".

בקיץ שנת תרצ"ט שב לסלונים לשהות ליד מיטת אביו שהיה מוטל על ערש דווי, אך באלול למיר לא יכל לשוב. שבועיים לפני ר"ה פרצה מלחמת העולם השניה וישיבת מיר גלתה לזילנא העצמאית.

בב' בכסליו לאחר פטירת אביו, בעקבות פיזור של ישיבת מיר בכמה מקומות בוילנא החליט לפנות ל"תלמוד תורה" דקעלם שם התקרב לרבי זניאל מובשוביץ זצ"ל. רבי זניאל שמע על כך שרבי אהרון כתב את שיחותיו של המשגיח דמיר ועלה לו רעיון שרבי אהרון יכתוב את כתיבת הסבא מקעלם שהיו ספונים בעליית גג מעל בית המדרש, יקלידם במכונת כתיבה ויגיהם לקראת הדפסה. הדבר היה זקוק לאישורה של הרבנית ומשנתנה את הסכמתה לאחר בדיקת כתביו יצא הדבר לפועל. לאחר תקופה שוטרים פרצו לילה אחד לעליית הגג כששמעו בלילות קול תקתוק של מכונת כתיבה והתעורר חשדם שהוא מרגל, שחרורו התבצע לאחר שהם קיבלו הסבר למעשיו מפי הרבנית שהייתה גרה מתחת אותה עליית הגג. אותם שיחות שהקליד וערך נדפס רוב הספר של כתבי הסבא - "חבר מאמרים".

כעבור ארבעה חודשים החליט לשוב למיר ששהתה בעיירה קייידאן, שם למדו בהתמדה עצומה כשנה עד סוף החורף של שנת תש"א. כשטבעת החנק הנאצית החלה להתהדק רבים מהבחורים השיגו ויזות לאי קירסאו ולהמלט ליפן דרך רוסיה. לרבי אהרון לא היה דרכון ואז ההשגחה העליונה סיבבה שכששוחח על כך בחדר המתנה לרופא שיניים, גוי שהבין אידיש הפנה אותו ואת חבריו לכומר שהיה מזייף דרכונים תמורת תשלום סמלי. כעבור עשרה ימים מרגע שהדרכון היה בידם הגיעו לעיר הנמל הרוסית וולדיבוסטוק ששכנה בקצה השני של רוסיה אך שם שוטרי הגבולות שמו לב שהם מזויפים ועצרו אותם. תקופת מעצרו הראשונה היתה קשה כשהוא שרוי בחקירות קשות במטרה לזהות את הזייפן, אך הוא טען בתוקף שאינו מדוע לכך שזה מזויף. לאחר התערבות של יהודי קומוניסט לטובתו הוטב מעצרו עד ששוחרר לגמרי באופן פלאי בשביעי של פסח.

בשנחאי שביפן שהה תקופה קצרה, רבי אהרון נמנה על הבחורים שעוד הספיקו לצאת לארה"ב לפני שיפן נכנסה למלחמה והקשר עם שאר העולם נותק, בעקבות המלצתו של בנו של המשגיח רבי שמחה זיסל שאמר לרבי אברהם קלמנוביץ שארגן בארה"ב את המשלחות "כי לבטח מרן המשגיח היה רוצה לראות את זעליג עפשטיין על האוניה הראשונה". עם הגיעו לארה"ב נמנעה <

רבי לייב מאלין סיפר שפעם היה מקרה סבוך במיוחד והוא ואחיו הגדול רבי איסר החליטו לגשת למשגיח יחד עם רבי אהרון. המשגיח פנה לרבי איסר ושאלו מה הוא חושב לעשות והוא ענה לו שאינו יודע. לאחר מכן פנה לרבי אהרון והוא השיב לו שהוא חושב שיש לפעול בצורה מסוימת. כשסיפרו זאת לרבי לייב שהמתין מחוץ לחדר השתומם על כך ביותר. "מרבי שמעון שקאפ לא פחדנו. כזה הוא היה", אמר רבי לייב, "מהרב מברייסק פחדתי, ואצל המשגיח לא יכולתי לפתוח את הפה".

רבי אהרון עצמו התבטא פעם שהמשגיח למד עימו ביחידות והכניסו לסודות שאין לו רשות לגלות.

בעת נסיעתו של רבי אהרון לוורשא לקבל פטור רפואי בשביל שחרור מהצבא נחלה שם בטיפוס

רבי אהרון נולד בעיירה הנודעת סלונים בי"ז בתמוז שנת תרע"ד. עוד לפני היותו בגיל בר-מצווה נכנס ללמוד בישיבה קטנה המקומית בראשותו של הגאון רבי שבתי יגל זצ"ל, והיה לתלמידו חביבו שהרבה להשתעשע עימו בלימוד.

בקיץ שנת תרפ"ט שלחו רבי שעפס"ל ללמוד בישיבת מיר המעטירה שם עלה ונתעלה במשך עשר שנים עד קיץ שנת תרצ"ט. כשנכנס לראשונה לבית המדרש ההומה ושוץ מקול המיית התורה שמע ויכוח בלימוד בין שני בחורים חשובים שאחד מהם היה מגדולי הלמדנים של מיר, רבי שלמה כאמסקר, אודות דיבור אחד של הר"ן בנדרים. רבי אהרון התערב בשיחה ואמר שכמדומה לו הר"ן לשיטתו בחולין בפרק אלו טריפות. ר' שלמה שאלו מיהו והוא ענה לו "זעליג עפשטיין מסלונים", ואז הגיב ר' שלמה ואמר שלא מסתבר שהר"ן לשיטתו. לאחר כמה ימים חיפשו ר' שלמה והודה לו שהוא צדק.

במיר דבק ברבו מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל והתקרב אליו ביותר. לימים טען שמשיחותיו של המשגיח קיבל דרך בלימוד.

פעם אחר השיחה של המשגיח במוצ"ש השאיר את הדפים בהם כתב את השיחה על הסטנדה, אחד ממופלגי מיר הבחור רבי איסר מאלין עבר שם וביקש ממנו רשות לעיין בזה. רבי אהרון ניאות ורבי איסר התרשם מאד מסגנון כתיבתו הבהיר ושאלו אם יהיה מוכן לכתוב בצורה רשמית את המאמרים מכיוון שהמשגיח מחפש משהו שיוכל לכותבם בצורה בהירה וקולעת במטרה לשולחם למספר אנשים. רבי אהרון הסכים.

רבי איסר הראה את המאמרים למשגיח שאף הוא התרשם מהם ביותר, והם סיכמו שהוא יכתוב את השיחות בעד תשלום קבוע. ההצעה באה מבחינתו בזמן הנכון, כיוון שבאותה שנה אביו איבד את מקור מחייתו ולא היה באפשרותו לממן את שהות בנו באכסניה. במשך כשנה ומחצה רבי אהרון כתב את המאמרים כשהוא מביא אותם למשגיח להגהה כשעל פי רוב התיקונים היו קלים בלבד.

בשנת תרצ"ט נדפס בוילנא הספר "חבר מאמרים" שהיה מבוסס בחלקו על כתביו של רבי אהרון, כעבור שנים כשבנו של המשגיח רבי שמחה זיסל זצ"ל הוציא לאור את שיחות אביו בסדרת הספרים "דעת חכמה ומוסר" ופירז שם את כל המאמרים שב"חבר מאמרים", בהקדמתו לחלק הראשון כתב שכל השיחות הם מכתבי הגאון רבי איסר מאלין זצ"ל הי"ד ועוד אחד שליט"א "אשר ביקש להעלים שמו כי בסתר חפצו", וכונתו הייתה לרבי אהרון.

בעקבות תפקיד זה זכה רבי אהרון לקשר עמוק ומיוחד עם המשגיח.

ימים מקדם

ויהי נועם נשבת במוצאי שבת. מורנו הגאון רבי אריה פינקל זצוק"ל שהשבוע חל יום פטירתו מקונן על חורבן הבית בהיכל הישיבה במודיעין עילית

ולבקר בהיכלו

אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבים עליכם. מסיבת סיום מסכת ונעילת הזמן שנערכה היום בישיבה הק' בהשתתפות ראשי ורבני הישיבה הק'.

בני היכלא

כניסתו אליה עקב חשד הממשל בפליטים שמוצאם מרוסיה ולכן פנה למדינת קנדה. שם נפגש עם מרן הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל וידידות אמיצה נקשרה בין השניים.

לאחר תקופה נישא לבתו של הגאון רבי משה שקאפ בנו של מרן הגרש"ש, והחתונה נערכה בביתו של רבי יעקב. לאחר שעבר רבי יעקב לארה"ב ללמד בישיבתו של רבי שרגא פייבל מנדלוביץ זצ"ל 'תורה ודעת' ביקש שימצא משרה עבור רבי אהרון, והוא היה צריך לבדוק לשם כך, אך לרבי אהרון לא הייתה אפשרות להכנס לארה"ב. ואז, בדרך ניסית הושגה הויזה. רבי אהרון התקבל כר"מ ובמשך השנים נעשה גם ראש הישיבה דתורה ודעת.

לאחר שבנו פתח את ישיבת "שער התורה-גרודנה" עבר למסור בה שיעורים ולאחר מכן התמסר כל כולו להעמדת תלמידים שם והיה לרה"י שם עד להסתלקותו.

ביום י"ג מנ"א תשס"ט נפטר הגר"א לבית עולמו הלווייתו יצאה מישיבת שער התורה בקווינס שם הספידוהו גדולי תורה ארונו הובל לירושלים עיה"ק שם יצאה הלווייתו מישיבת מיר וקברו נכרה בהר המנוחות.

מבאר רבותינו

המשך מעמ' 2 <

וליבו היו לכל יחיד ויחיד, ניגש ולחש באוזני תלמידו עברה עליך יממה שלימה של טיסות מתישות הלך ושוב, ובוודאי שאתה רעב וחלש מאוד. ביקשתי מבני הבית שיכינו עבורך סעודה דשנה וכעת אבקש שתבוא עמי לאכול ולנוח, עיניו של הבחור לא נותרו יבשות כששמע את בקשת ראש הישיבה, ולמרות שנסע נגד הוראתו, בליבו הרחום של ראש הישיבה ונפשו הרחבה, טרח להגיע להלוויה ולעודד את תלמידו ולדאוג למצבו.

והדברים מאפיינים כל כך את מרן ראש הישיבה זצ"ל שמסר נפשו על התורה עד כלות הכוחות והנחה את תלמידיו בתבונות כפיו וממש נשאם על ליבו כאשר ישא האומן את היונק.

הבחור סיפר שלכל אורך הנסיעה לבית ראש הישיבה, וגם במהלך הסעודה לא השמיע רבו ולו מילה אחת של תוכחה או טרוניה, אך זו הייתה התוכחה המעולה ביותר אמר הבחור, לא היה צריך להוסיף אפילו מילה אחת, הנהגתו המופלאה של ר' נתן צבי היתה כספר מוסר חי (הובא ב'אמונה שלימה' בפרשתנו).